

МУЛОҲАЗА

ОРЗУЛАРГА СОЯ СОЛГАН «АҚИДА»

- Ойижон, эртага ҳужжатларимни топшириб келаман.
- Қизим, бир тўхтама келдингми? Қаерга топширмоқчисан?
- Кинология хизматига-да...

Лола дилидагини охиригача тилига чиқара олмай, нафаси ичига тушиб кетди.

– Нима? Энди бир ками маҳалла-кўйдан қизи ит етаклаб юради, деган гап-сўз эшитишим қолувди. Ундан кўра, ўқимай кўяқол.

Гулнора опа чўрткесар аёл, бир сўз билан масалани ҳал қилди-кўйди.

Лоланинг танлаган касбига қизиқиши, у билан боғлиқ ўй-хаёлларию улкан орзулари «Маҳалладагилар нима дейди?!» деган таъкиднинг соясида қолиб кетди. У бугун ҳамшира бўлиб ишлайди. Аммо ҳали ҳам тушларида итларни етаклаб юради. Баъзан чўчиб уйғониб, чуқур ўйга толиб, кинолог бўлганида эл-юртга ҳозиргидан-да кўпроқ фойдаси тегишини ич-ичидан ҳис этади. Начора, бу соҳа онаси таъкидлаганидек, қиз болага у қадар тўғри келмаса керак, деб ўзига ўзи таскин беради.

Ота-она учун фарзандининг қизиқишлари, истак ва хоҳишларини тўғри йўналтириш алоҳида аҳамият қаратиш лозим бўлган вазифалардан биридир. Аммо кўпинча ёшлар қизиққан, эътиборини тортган йўналиш катталар кўзлаган мезонларга тўғри келмаса, аксарият ҳолларда тўсиққа учрайди. Яъни, улар фарзандини ўзлари истаган касбга йўналтиради. Бу қанчалик тўғри? Қизиқмаган соҳада таълим олган ёшлардан эртага ўз касбининг фидойи мутахассиси етишиб чиқишига кафолат борми? Қолаверса, фарзандимизнинг ўқиб-ўрганиши учун маҳалла-кўйдагиларнинг майда-чуйда гапларини ваҳ қилишимиз қанчалик асосли?

Психологларнинг фикрига кўра, ёш болада туғилган ҳар битта саволга эринмасдан жавоб бериш керак. Чунки инсоннинг ёшидан қатъи назар, унда онгли равишда уйғонган савол жавобсиз қолса, унинг ўрни мияда бир умрга очиқ қолиб кетар экан. Аммо айрим ота-оналарнинг фарзандини сергаплиқда кўп тергаши сабаб,

битта саволни ҳам нигоҳларида хавотир билан, киприкларини пирпиратиб, ўйланиб, иккиланиб берадиган болажонлар ҳам бор. Савол бермаса, бермабди-да, ўзи болалардаги серсаволлик кўпчиликнинг ғашини келтиради, дейишингиз

«МАҲАЛЛАДАГИЛАР
НИМА ДЕЙДИ?!»

мумкин. Бироқ ғашимни келтирди, дейишдан аввал уларнинг дилидан тилига чиқмаган саволлар бир умр очиқ қолиб кетишини ўйланг. Шундан кейин ҳам уларнинг серсаволлигини бир чеккага суриб, яна ва яна танбех берасизми? Катталарнинг фарзандлари қизиқишлари билан ҳисоблашмай, уларни ўз йўриғига етаклаши улардаги бирор касб-ҳунарга бўлган иштиёқни очиқ савол тарзида қолдиришга яқинроқдек туюлади.

Агар эътибор берсак, «Маҳалладагилар нима дейди?!» деган тўсиқ кўпинча қизларнинг қизиқишларига ғов бўлади. Уларнинг иштиёқларини сўндириб, орзуларига тушов солади. Бу қанчалик тўғри?

Мен ички ишлар органи ходими бўлган аёлни яқиндан танийман. Унинг бошида ҳам шу соҳани танлаганда қанча аччиқ-ширин гап-сўзлар айланган. Ота-онаси ҳам қаршилиқ қилган.

Аммо у танлаган йўлидан, қизиқишларидан воз кечмаган, атрофида айланган узун-қиска гапларга енгилмаган, таслим бўлмаган. Аксинча, бундай қаршилиқлар уни руҳлантирган. У бугун ўз вазифасига содиқ, эгнидаги либоси билан фахрланиб, касбини қадрлайдиган ходим. Оилали, фарзандлари бор. У уй-рўзғор ишларини жой-жойига қўйиб, ҳар куни ўзгача завқ ва иштиёқ билан хизматига ошиқади. Бунинг сабаби унинг касбига бўлган меҳрдир. Бу меҳр болалигидан қалбига шунчалар чуқур ва мустаҳкам ўрнашганки, у ҳамма тўсиқларни шу меҳр тафтида енгиб ўтган, десак, асло муболаға эмас. Энг қизиғи, ҳозир бир пайтлар «форма кийиш қизларга унча тўғри келмайди-да», деган яқинларининг танбехлари фахрланишга айланган.

Хўш, айтинг-чи, нима учун фарзандимизнинг кўзларида чакнаб турган чўғдан, иштиёқдан айримларнинг миш-мишларини устун қўямиз? Бунда қандай мантиқ бор ўзи? Нега ёшларимизнинг ўй-фикрлари, орзу-ҳавасларини қандайдир «тўсиқ»ларга қурбон қилишимиз керак? Айниқса, ёш қизларнинг орзуларига бундай вазиятлар соя солиши ўйлантиради кишини. Бунинг сабаби орамизда «Маҳалладагилар нима дейди?!» деган ақидани ўзбекчиликнинг ёзилмаган қонун-қоидаларига сингитиб юборганларнинг борлигидир. Аслида, энг катта камчиликларимиздан бири ёзилмаган қонун-қоидалар билан ҳисоблашиб, кўп нарсани бой бериб қўйишимизда эмасми?

Гулноза ТУРҒУНБОЕВА,
«Postda» муҳбири.